

KRIZIŲ VALDYMO TVARKA PAKRUOJO VAIKŲ LOPŠELYJE-DARŽELYJE „SAULUTĖ“

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Krizių valdymo tvarka nustato krizių valdymą Pakruojo lopšelyje-darželyje „Saulutė“ (toliau – lopšelis-darželis), vykdančiame ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programas, krizių valdymo lopšelyje-darželyje komandos sudarymą (toliau - Komanda), darbo organizavimą ir bendradarbiavimą su lopšelio-darželio vaiko gerovės komisija (toliau - Komisija), Pakruojo rajono savivaldybe ir psichologinės pagalbos teikėju (-ais) krizės lopšelyje-darželyje metu.

2. Šiame Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

2.1. 1. **krizinė situacija** – situacija, kurią lydi didelis nerimas, įtampa, grėsmė, nesaugumas, pavojus, pasimetimas ir kt.;

2.2. **krizė lopšelyje-darželyje** – netikėtas ir/ar pavojingas įvykis, sutrikdantis įprastą bendruomenės ar atskirų jos narių veiklą, emociškai sukrečiantis visą ar didesnę įstaigos bendruomenės dalį. Krizinių situacijų pavyzdžiai: ugdytinio ar bendruomenės nario savižudybė, kita komplikuota netektis: bendruomenės nario mirtis dėl nelaimingo atsitikimo ar ligos, nelaimingas atsitikimas, susijęs su mirties grėsme įstaigoje, gaisras įstaigoje, įkaitų paėmimas, bendruomenės nario dingimas ir kt.;

2.3. **krizės valdymas lopšelyje-darželyje** – veiksmai, kuriuos atlieka lopšelio-darželio administracija, Komisija ir krizių valdymo komanda, siekdama įveikti krizės sukeltas problemas ir teikti bendruomenei veiksmingą pagalbą. Krizės valdymas apima pagalbos organizavimą, lopšelio-darželio bendruomenės (įskaitant tėvus) bei kitų institucijų informavimą, bendravimą su žiniasklaida, pasirūpinimą įstaigos bendruomenės narių saugumu ir pan.;

2.4. **krizių valdymo lopšelyje-darželyje komanda** – nuolat veikianti, krizių valdymą vykdanči komanda, kurią sudaro administracijos atstovai, švietimo pagalbos specialistai, mokytojų atstovai, turintys krizės valdymui būtinų gebėjimų;

2.5. **savižudybės grėsmė** – situacija, kai yra identifikuojamas asmuo, turintis ketinimų nusižudyti.

3. Krizės valdymas lopšelyje-darželyje suprantamas kaip koordinuoti veiksmai, kuriuos atlieka Komanda, siekiant įveikti krizės sukeltas pasekmes ir teikti lopšelio-darželio bendruomenei veiksmingą pagalbą (toliau – krizės valdymas), organizuojamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, lopšelio-darželio vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašu bei atsižvelgiant į Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodeksą (<http://www.etikoskomisija.lt/teisine-informacija/etikos-kodeksas/item/69-lietuvos-visuomenes-informavimo-etikos-kodeksas>), metodinę medžiagą Mokyklų krizių valdymo komandoms „Krizių valdymas mokyklose“ (<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/5f6ae840231411e88a05839ea3846d8e>).

Visi pagalbą įvykus krizei lopšelyje-darželyje – netikėtam ir / ar pavojingam įvykiui, sutrikdančiam įprastą lopšelio-darželio bendruomenės ar atskirų jos narių veiklą, emociškai sukrečiančiam visą ar didesnę lopšelio-darželio bendruomenės dalį teikę specialistai turi laikytis konfidencialumo, gauti ir teikti informaciją tiek, kiek būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, nepažeidžiant vaiko teisių ir teisėtų interesų.

II SKYRIUS

KRIZIŲ VALDYMO LOPŠELYJE-DARŽELYJE ORGANIZAVIMAS

4. Krizės valdymą lopšelyje-darželyje organizuoja nuolat veikianti, krizių valdymą vykdanți specialistų grupė, kuri sudaryta iš lopšelio-darželio administracijos, švietimo pagalbos specialisto, pedagogų atstovų, turinčių krizės lopšelyje-darželyje valdymui reikalingų asmeninių savybių ir kompetencijų, – lopšelio-darželio Komanda. Lopšelio-darželio Komanda bendradarbiauja su Pakruojo rajono savivaldybe ir psichologinės pagalbos teikėju (-ais).

5. Lopšelio-darželio Komandos paskirtis – pasirengti konstruktyviai reaguoti į krizę, o įvykus krizei – koordinuotai ir veiksmingai organizuoti krizės pasekmių įveikimą, užtikrinti krizės paveiktiems lopšelio-darželio bendruomenės nariams reikiamos pagalbos teikimą, informuoti apie įvykį Pakruojo rajono savivaldybę, prireikus – kitas institucijas.

6. Lopšelio-darželio Komanda sudaryta iš 5 narių. Lopšelio-darželio Komandai vadovauja lopšelio-darželio vadovas, jam negalint atlikti savo funkcijų, jo pavaduotojas (toliau – Komandos vadovas). Nesant direktoriaus pavaduotojui – direktoriaus įsakymu paskiriamas atsakingas už įstaigos veiklą asmuo. Lopšelio-darželio Komandą sudaro: Komandos vadovas, narys atsakingas už psichologinės pagalbos organizavimą ir (ar) teikimą, narys, atsakingas už komunikaciją, narys, atsakingas už saugumą, ir narys, atsakingas už pirmosios medicininės pagalbos organizavimą.

7. Lopšelyje-darželyje Komandos nariais skiriami krizės valdymui būtinų gebėjimų - komunikacijos, bendradarbiavimo, komandinio darbo, konfliktų sprendimo, savižudybės ir savižalos rizikos atpažinimo įgūdžių - turintys lopšelio-darželio administracijos darbuotojai, mokytojai ir pagalbos mokiniui specialistas (logopedas). Lopšelio-darželio Komandos sudėtį tvirtina lopšelio-darželio vadovas.

8. Lopšelio-darželio Komanda krizės valdyme atlieka šias funkcijas:

8.1. kartu su Komisija parengia preliminarų krizės valdymo veiksmų planą, kuriame numato krizės valdymo veiksmus (toliau – krizės valdymo veiksmų planas) (*1 priedas*);

8.2. įvykus krizei kartu su Komisija, konsultuojantis su Pakruojo rajono savivaldybe ir psichologinės pagalbos teikėju (-ais), peržiūri preliminarų krizės valdymo veiksmų planą, pritaikant jį esamai krizės situacijai ir įvertina lopšelio-darželio turimus vidinius psichologinei pagalbai reikalingus resursus, prireikus, iškviečia psichologinės pagalbos teikėją (-us), reguliariai aptaria esamą krizės situaciją ir tolesnius krizės valdymo veiksmus. Pasikeitus aplinkybėms priima sprendimą:

8.2.1. koreguoja krizės valdymo veiksmų planą;

8.2.2. sustabdo krizės valdymo veiksmus. Sustabdžius krizės valdymo veiksmus aptaria krizės valdymo eigą ir numato postvencinius veiksmus;

8.2.3. esant krizinei situacijai, fiksuoja įvykį (*2 priedas*).

9. Komanda, įgyvendinusi numatytus krizės valdymo veiksmus, įvertina krizės valdymo veiksmų sėkmingumą ir priima reikiamus sprendimus:

9.1. aptaria krizės įveikimą;

9.2. sustabdo aktyvius krizės valdymo veiksmus;

9.3. per 5 darbo dienas nuo krizės įveikimo informuoja Švietimo skyrių apie krizės įveikimą ir rezultatus (*3 priedas*);

9.4. baigus aktyvius veiksmus 1 mėnesį tęsia rizikos grupės asmenų stebėjimą ir vertina situaciją bendruomenėje.

10. Lopšelio-darželio Komandos narių funkcijos:

10.1. Komandos vadovas:

10.1.1. vadovauja lopšelio-darželio Komandos darbui;

10.1.2. užtikrina, kad, nesant kurio nors lopšelio-darželio Komandos nario, jo funkcijoms krizės valdyme atlikti būtų paskirtas kitas lopšelio-darželio darbuotojas;

10.1.3. užtikrina, kad lopšelio-darželio Komandos nariams dalyvaujant krizės valdymo veikloje būtų paskirti asmenys jų tiesioginiam darbui dirbti;

10.1.4. rūpinasi, kad lopšelio-darželio Komandos nariai ir kiti lopšelio-darželio darbuotojai, paskirti jų funkcijoms krizės valdyme atlikti, įgytų krizės valdymo kompetencijų ir nuolat tobulintų kvalifikaciją, atnaujintų žinias šioje srityje;

10.1.5. inicijuoja lopšelio-darželio Komandos posėdžius krizės valdymo klausimams svarstyti. Lopšelio-darželio Komandos posėdžiai krizės valdymo organizaciniais klausimams (lopšelio-darželio Komandos narių funkcijoms krizės valdyme pasiskirstyti, preliminariam krizės valdymo veiksmų planui sudaryti, planuoti dalyvauti kvalifikacijos tobulinimo renginiuose, pasidalinti patirtimi ir kita) aptarti organizuojami pagal poreikį, bet ne rečiau kaip 2 kartus per metus; posėdžiai šiems klausimams spręsti neprotokoluojami;

10.1.6. įvykus krizei, nedelsiant informuoja Pakruojo rajono savivaldybę; prireikus – kitas institucijas (savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrių ar kitas);

10.1.7. įvykus krizei, susisiečia su nukentėjusio asmens artimaisiais ir (ar) policija, patikslina krizės faktus, aptaria su asmens artimaisiais, kokia informacija apie krizę bus pateikta lopšelio-darželio bendruomenei (administracijai, mokytojams, mokiniams, mokinių tėvams (globėjams, rūpintojams);

10.1.8. krizės metu nedelsiant sušaukia ir informuoja apie krizę lopšelio-darželio Komandą ir Komisiją;

10.1.9. informuoja lopšelio-darželio administraciją ir mokytojus apie krizės valdymo organizavimo veiksmus ir pateikia informaciją apie krizę lopšelio-darželio darbuotojams. Esant poreikiui, pateikia informaciją žiniasklaidai;

10.1.10. iškvietus psichologinės pagalbos teikėją (-us), informuoja Pakruojo rajono savivaldybę;

10.1.11. mokinio ir (ar) lopšelio-darželio darbuotojo mirties atveju pasirūpina, kad jo asmens duomenys būtų pašalinami iš žurnalų, sąrašų, kompiuterių ir kita; mirusiojo daiktus perduoda artimiesiems;

10.2. narys, atsakingas už psichologinės pagalbos organizavimą ir (ar) teikimą:

10.2.1. įvykus krizei, vertina situaciją lopšelyje-darželyje (labiausiai krizės paveiktus bendruomenės narius, bendrą bendruomenės mikroklimatą, psichologinės pagalbos teikimo poreikį) ir lopšelio-darželio vidinius resursus, reikalingus psichologinei pagalbai teikti;

10.2.2. bendradarbiaudamas su Pakruojo rajono savivaldybe organizuoja psichologinės pagalbos lopšelio-darželio bendruomenei teikimo priemones (teikėjus, patalpas, laiką);

10.2.3. labiausiai krizės paveiktiems lopšelio-darželio bendruomenės nariams siūlo psichologinę pagalbą ir (ar) teikia informaciją apie psichologinės pagalbos teikėją(-us) ir (ar) teikia psichologinę pagalbą lopšelio-darželio bendruomenės nariams (rengia pokalbius su bendruomenės nariais, konsultuoja bendruomenės narius individualiai ar grupėmis);

10.3. narys, atsakingas už komunikaciją:

11.3.1. reguliariai atnauja lopšelio-darželio Komandos narių ir psichologinės pagalbos teikėjo (-ų) kontaktus ir užtikrina jų prieinamumą lopšelio-darželio Komandos nariams ir lopšelio-darželio bendruomenei;

10.3.2. bendradarbiaudamas su Komisija, psichologinės pagalbos teikėju (-ais) ar Pakruojo rajono savivaldybe ir Komandos vadovu, parengia informacijos apie krizę tekstą, kuris bus skirtas lopšelio-darželio bendruomenei, prireikus ir žiniasklaidai, bei pateikia šią informaciją Komandos vadovui;

10.3.3. konsultuoja Komandos vadovą, mokytojus, kaip informuoti apie krizę ugdytinius (jei būtina) ir žiniasklaidą;

10.3.4. paruošia informaciją apie krizę ir praneša ugdytinių tėvams (globėjams, rūpintojams);

10.3.5. vertina bendravimo su žiniasklaida efektyvumą;

10.4. narys, atsakingas už saugumo priemonių organizavimą:

10.4.1. esant krizei, susijusiai su realia ar suvokiama grėsme lopšelio-darželio bendruomenės narių civiliniam saugumui, nedelsiant imasi priemonių, užtikrinančių lopšelio-darželio bendruomenės narių saugumą, ir informuoja Komandos vadovą ar jo pavaduotoją, prireikus iškviečia policiją ir (ar) priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą (skubios pagalbos telefonu 112);

10.4.2. po krizės vertina saugumo priemonių efektyvumą;

10.5. narys, atsakingas už pirmosios medicininės pagalbos organizavimą:

10.5.1. esant realiai ar suvokiamai grėsmei lopšelio-darželio bendruomenės narių sveikatai ir (ar) gyvybei, nedelsiant nustato sužeistus lopšelio-darželio bendruomenės narius, inicijuoja pirmosios

medicininės pagalbos teikimą ir informuoja Komandos vadovą ar jo pavaduotoją, prireikus iškviečia greitąją medicinos pagalbą (skubios pagalbos telefonu 112);

10.5.2. rūpinasi, kad krizės atveju būtų priemonių, reikalingų pirmajai medicininei pagalbai suteikti;

10.5.3. numato vietą (-as) lopšelyje-darželyje, kur galėtų būti teikiama pirmoji medicininė pagalba;

10.5.4. po krizės vertina pirmosios pagalbos organizavimo efektyvumą.

11. Esant būtinybei, lopšelio-darželio Komanda ir Komisija susitaria dėl Krizių valdymo tvarkos lopšelyje-darželyje funkcijų keitimo, pasiskirstymo, papildymo.

KRIZĖS VALDymo VEIKSMŲ PLANAS

Pakruojo vaikų lopšelis –darželis „Saulutė“

1. Pakruojo vaikų lopšelio-darželio „Saulutė“ bendruomenės narys, gavęs informaciją apie krizę mokykloje, nedelsdamas informuoja Komandos vadovą Alina Palionienę, mob. +370 687 34320. Jam nesant, informuoja įgaliotą, įsakymu paskirtą asmenį, atsakingą už įstaigos veiklą.

2. Komandos vadovas susisieikia su nukentėjusiojo asmens artimaisiais ir (ar) policija patikslina krizės faktus (kas, kur ir kada įvyko) ir informaciją, kuri galėtų būti pateikta Pakruojo lopšelio-darželio „Saulutė“ bendruomenei.

3. Komandos vadovas nedelsdamas sušaukia Pakruojo vaikų lopšelio-darželio „Saulutė“ Komandos posėdį.

4. Pakruojo lopšelio-darželio „Saulutė“ Komandos narių vardai, pavardės, funkcijos krizės valdymo metu, telefono Nr.:

4.1. Alina Palionienė – vadovė, mob.+370 687 34 320;

4.2. Rima Šilinskienė – narė, atsakinga už psichologinę pagalbą, mob. +370 615 78 227;

4.3. Laima Obrikiienė – narė, atsakinga už komunikaciją, mob. +37062 45 0176;

4.4. Dana Lopetienė – narė, atsakinga už saugumo priemonių organizavimą,
mob. +370 8 615 62 460;

4.5. Marius Diliūnas – narys, atsakingas už pirmosios medicininės pagalbos organizavimą,
mob. +370 607 70 751.

5. Komandos vadovas informuoja apie krizę suinteresuotas įstaigas:

5.1. Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus vedėją:

tel. +370 421 61490, svietimas@pakruojis.lt;

5.2. Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie SADM Pakruojo skyrių -
mob. +370 614 57 509, siauliu.apskritis@vaikoteises.lt.

6. Pakruojo vaikų lopšelio-darželio „Saulutė“ Komanda kartu su Vaiko Gerovės Komisija posėdžio metu aptaria šiuos klausimus :

6.1. Įvertina krizės paveiktų asmenų grupes (kurie lopšelio-darželio bendruomenės nariai gali būti labiausiai paveikti);

6.2. Įvertina turimus psichologinės pagalbos lopšelyje-darželyje resursus, jei jų nepakanka, kreipiamasi į psichologinės pagalbos teikėją (-us) ir informuoja Pakruojo rajono savivaldybę:

Pakruojo suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centro pedagoginė psichologinė tarnyba,
tel. 8 421 61705, pptpakruojis@gmail.com;

Pakruojo rajono savivaldybė, tel. +370 421 69090, savivaldybe@pakruojis.lt;

6.3. Sutaria, kokia informacija apie krizę ir jos valdymo veiksmus bus pateikiama atskiroms lopšelio-darželio bendruomenės grupėms (ugdytiniais, tėvams (globėjams, rūpintojams), įstaigos darbuotojams, žiniasklaidai). Taip pat sutaria, kas, kada ir kokia forma pateiks parengtą informacinį tekstą;

6.4. Esant būtinybei sprendžia apie papildomų civilinės saugos ir (ar) greitosios medicinos pagalbos priemonių reikalingumą (policijos ir (ar) priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos, greitosios medicinos pagalbos iškviatimą (skubios pagalbos telefonu 112);

6.5. Svarsto būtinybę informuoti apie krizę kitas įstaigas ar institucijas (pvz., ugdymo įstaigas, kurias gali paveikti krizė ar kt.) ir bendradarbiauti su jomis, organizuojant ar vykdant krizės valdymo veiksmus;

6.6. mirties atveju aptaria dalyvavimą laidotuvsė (visi mokyklos bendruomenės nariai turi būti informuoti apie laidotuvių laiką ir vietą; laidotuvsė dalyvauja tik norintys mokyklos bendruomenės nariai);

6.7. atsižvelgus į konkrečios krizės aplinkybes ir remiantis posėdžio metu priimtais sprendimais kartu su Komisija, rekomenduotinai konsultuojantis su Pakruojų rajono savivaldybe ir psichologinės pagalbos teikėju (-ais), tikslina preliminarų krizės valdymo veiksmų planą;

6.8. numato kito lopšelio-darželio Komandos posėdžio vietą ir laiką.

7. Apie krizę informuojama lopšelio-darželio bendruomenė.

8. Labiausiai nukentėjusiems asmenims teikiama psichologinė ir (ar) kita pagalba.

9. Pasirūpinama, kad visiems lopšelio-darželio bendruomenės nariams būtų prieinama informacija apie psichologinės pagalbos galimybes.

10. Mokinio ar kito bendruomenės nario mirties atveju pasirūpinama, kad jo vardas, pavardė būtų pašalinami iš žurnalų, sąrašų, kompiuterių, pasirūpinama mirusiojo daiktais.

11. Lopšelio-darželio komanda reguliariai aptaria krizės valdymo veiksmų eigą, veiksmingumą, prireikus keičia, koreguoja krizės valdymo veiksmų planą.

**PAGALBOS TEIKIMO VAIKUI, ESANT KRIZINEI SITUACIJAI,
APRAŠYMAS IR ANALIZĖ**

Įvykio aprašymas.....

.....

.....

.....

.....

.....

Informacijos šaltinis:.....

.....

Įvykio data, laikas:.....

.....

Eil. Nr.	Data	Specialistas	Veiksmai/priemonės

KRIZIŲ VALDymo PAKRUOJO VAIKŲ LOPŠELYJE-DARŽELYJE „SAULUTĖ“ ATASKAITA

Ugdymo įstaiga:.....

Įvykis: data, įvykio pobūdis.....

Informacijos apie įvykį šaltinis.....

Kada ir ką ugdymo įstaiga informavo apie įvykį:.....

.....

Pagalbos teikėjai:.....

.....

Aktyvios pagalbos teikimo pradžia:.....

Aktyvios pagalbos teikimo pabaiga:.....

Pagalbos priemonės/veiksmai bendruomenei:

	Aprašymas
Informacijos apie įvykį tikslinimas, pranešimų rengimas ir platinimas, situacijos ugdymo įstaigoje įvertinimas, pirminis pagalbos gavėjų ir teikėjų nustatymas, nuolatinis situacijos stebėjimas, pagalbos priemonių tikslinimas.	
Mokiniam (nurodyti pagalbos formą – individuali, grupinė, gavėjų skaičius).	
Tėvams (nurodyti pagalbos formą – individuali, grupinė, gavėjų skaičius)	
Ugdymo įstaigos kolektyvui (nurodyti pagalbos formą – individuali, grupinė, gavėjų skaičius)	
Sunkumai teikiant pagalbą	

Rekomendacijos dėl galimų prevencijos priemonių įgyvendinimo siekiant spręsti
pastebėtas rizikas pagalbos teikimo metu:

.....
.....
.....

Ugdymo įstaigos Komandos vadovas:
(vardas, pavardė, parašas)

Krizių valdymo Komandos nariai:

.....
(vardas, pavardė, parašas)

.....
(vardas, pavardė, parašas)

.....
(vardas, pavardė, parašas)